

W. BRYTANIA

REJESTR DOTYCZY:

GRAJEK Bruno Kilian

s/c Michał Grajek i Stanisław

z d. Genga

30.03.1899 w Berlin

kraj: 1

+ 19.02.1985 w London

kraj: W. Brytania

pochowany: .....

nr grobu: .....

Nr rejestracyjny

...../.....

Nota zamieszczona:

w tomie .....

części .....

I n d e k s

.....
.....
.....
.....
.....

Copyright: 1970

B.O. Jeżewski

Źródła i bibliografia c.d.

znak rozpoznawczy

U w a g i:

Nota:

Przypisy:

Źródła i bibliografia:

- * ISKO Karta ciotkowska
- * Wikipedia: hasło Bruno Kilian Grajek

znak rozpoznawczy

1396

GRAJEK. B.K.

2. St. Lawrence Terrace

London W10.

LAD. 2970.

chjr

PKPA-26.4.43. Lou tu.

Faw of.

Języki: ang. ^{alb} / (P. Lower Cert.)
Niem: h. db (bilingual)

SEKRETARIAT
KÓŁ ODDZIAŁOWYCH

"SAPER"

SAP

CZŁONKOWSKA KARTA EWIDENCYJNA

1) NAZWISKO i IMIĘ : GRAJEK Bruno, Kilian	2) STOPIEŃ WOJSKOWY i STARSZ. lub DATA AWANSU: Major lok.1/III.39.	3) DATA URODZENIA: 30.3.1899.	4) RODZAJ BRONI (SŁUŻBY): Sap.
5) OSTATNIE FUNKCJE w P.S.Z. w OKRESIE 1939-1946 ROKU (wymienić 3 ostatnie funkcje i podać oddział w którym były pełnione) : a. 1941/42: Dca Komp.Szkolnej,C.W.Sap, Falkirk-Dundee, Szkocja. b. 1943-44: Kier.Sam.Ref.Sap.przy Kom.Sudiów 2.Korp. c. 1945 : Stage na froncie przy Dcy 5.B.Sap., Włochy.			
6) SPECJALNOŚCI WOJSKOWE: Miner		7) OSTATNI STAN ZDROWOTNY: a) obecny według oceny własnej ..... Dobry b) ostatnio posiadana kategoria zdrowia w wojsku ..... A	
8) STAN RODZINNY: a) samotny (tak - nie) ..... Nie b) żonaty ..... Tak		c) ilość dzieci w wieku szkolnym do lat 18-tu ..... / d) ilość dzieci w wieku powyżej 18 lat ..... / e) miejsce (kraj) zamieszkania ~~xxx~~ żony: ..... W.Brytania	

9) ZAWÓD CYWILNY:

Ofic.zawod.

10) NABYTA SPECJALNOŚĆ I WYSZKOLENIE PO WOJNIE:

11) OBECNY RODZAJ ZATRUDNIENIA:

Urzędnik w "Post Office
Savings Bank".

12) CZY NALEŻY DO INNEJ ORGANIZACJI O CHARAKTERZE KOMBATANCKIM ALBO SPOŁECZNYM POZA KOŁEM CDDZIAŁOWYM - (wymienić nazwę tej organizacji):

13) DOKŁADNY ADRES POCZTOWY:

36, Elsham Road
LONDON, W.14

14) UWAGI:

Bruno Grajek

Spis treści

Bibliografia

Życiorys

Na wieść o wybuchu powstania w Wielkopolsce 4 stycznia 1919 roku zbiegł z jednostki i dotarł do Wielkopolski, gdzie zgłosił się do I Batalionu Saperów Wielkopolskich. Jako żołnierz wojsk wielkopolskich brał udział w walkach pod Jutrosinem i Czarnkowem oraz w zdobywaniu Bydgoszczy i Fordonu. W Bydgoszczy poznał wówczas swoją przyszłą żonę, Marię Kryger, którą poślubił w 1926 roku. W początkowym okresie niepodległości używał bardziej polsko brzmiącego imienia Bronisław^[1].

15 października 1919 roku zdał egzaminy oficerskie i następnego dnia otrzymał nominację na pierwszy stopień oficerski (podporucznika), którą podpisał osobiście wizytujący wówczas Poznań marsz. Józef Piłsudski. Wkrótce potem został wysłany na front walk przeciw bolszewikom. Jako podporucznik XV Batalionu Saperów brał udział w wyprawie kijowskiej oraz walkach na froncie litewsko-białoruskim,

Bruno Grajek <i>Gärtner</i>	
<u>podpułkownik (po 1947)</u>	
Data i miejsce urodzenia	<u>30 marca 1899</u> <u>Berlin-Spandau</u>
Data i miejsce śmierci	<u>19 lutego 1985</u> <u>Londyn</u>
Przebieg służby	
Lata służby	1917–1945
Siły zbrojne	Armia Cesarstwa Niemieckiego Armia Wielkopolska Wojsko Polskie (II RP) Polskie Siły Zbrojne
Główne wojny i bitwy	I wojna światowa powstanie wielkopolskie wojna polsko- bolszewicka II wojna światowa
Późniejsza praca	urzędnik bankowy
Odznaczenia	

pozostając w służbie frontowej nieustannie aż do rozejmu z końca 1920 roku. Do macierzystej jednostki w Poznaniu powrócił 8 grudnia. Za walki pod Wołkowyskiem został odznaczony Krzyżem Walecznych, a za postawę w czasie walk o Kijów Orderem Virtuti Militari V klasy^[1].

3 maja 1922 roku został zweryfikowany w stopniu porucznika ze starszeństwem z 1 czerwca 1919 roku i 110. lokatą w korpusie oficerów inżynierii i saperów^[2]. W okresie pokoju służył kolejno w 8 Pułku Saperów w Toruniu, Przemysłu i Poznaniu, po czym w 1932 roku opuścił armię z powodu wybrania go przez Radę Miejską Krzywinia na burmistrza. Z powodu niezatwierdzenia tej decyzji przez wojewodę poznańskiego powrócił jednak 6 marca 1934 roku do czynnej służby i został skierowany do garnizonu w Wilnie^[1].

W 1936 roku trafił do Oddziału II Sztabu Generalnego Wojska Polskiego i 7 grudnia 1936 roku przeprowadził się z żoną Marią do Wrocławia, gdzie objął stanowisko w miejscowym polskim konsulacie, zastępując jako przedstawiciel wywiadu kpt. Szczęsnego Choyneckiego. W celu zachowania pozorów normalnej pracy odbył rutynową praktykę we wszystkich wydziałach konsulatu, po czym skierowano go na jawne stanowisko referenta prasowego i na stanowisko w wydziale opiekującym się polskimi emigrantami. Dzięki pracy w wydziale ds. emigrantów miał możliwość częstych, oficjalnych wyjazdów na teren całego Dolnego Śląska, do licznych skupisk polskich robotników, głównie rolnych^[1].

Jego głównym zadaniem, które podjął dwa miesiące po przyjeździe do Wrocławia, była organizacja ekspozytury polskiego wywiadu, placówki „Adrian”. Grajek szybko podjął działania mające przygotować placówkę wywiadowczą w konsulacie pod względem technicznym oraz w zakresie łączności z centralą wywiadu w Warszawie; podjął także działania zmierzające do pozyskania siatki informatorów. W celu pozyskiwania danych nawiązał szerokie kontakty towarzyskie w handlowych, politycznych, artystycznych i naukowych kręgach Wrocławia, rozwijał też współpracę z zamieszkującymi niemiecki Śląsk Polakami^[1].

Zorganizowana przez niego na początku 1937 roku placówka działała nieprzerwanie aż do końca sierpnia 1939 roku, co świadczy o jej dobrej organizacji i zakonspirowaniu, gdyż podobne placówki w innych miastach Niemiec często były likwidowane ze względu na rozpracowanie przez niemiecki kontrwywiad. Jednym z najważniejszych sukcesów kierowanej przez Grajka placówki było zwerbowanie kolejarza polskiego pochodzenia z Żagania, którego meldunki o transportach wojskowych przechodzących latem 1939 roku przez węzeł kolejowy w Żaganiu pozwoliły na identyfikację 90% jednostek skierowanych na Śląsk w ramach przygotowań do ataku na Polskę (Grupa Armii Południe)^[1].

Wobec zagrożenia aresztowaniem 20 sierpnia 1939 roku wyjechał do Polski^[3]. Po klęsce wrześniowej służył w Wojsku Polskim we Francji, a następnie w Wielkiej Brytanii. Początkowo pracował w Sztapie Naczelnego Wodza, z czasem przeniesiono go do 2 Korpusu we Włoszech^[1].

Po wojnie był urzędnikiem bankowym w Londynie, tam też mieszkał do śmierci^[1]. Zmarł 19 lutego 1985 roku w Londynie^[1].

Awanse

- saper – 1917;
- starszy saper – 30 stycznia 1919;;
- kapral – 5 lipca 1919;
- plutonowy – 12 września 1919;
- podporucznik – 16 października 1919;
- porucznik – maj 1922;

- **kapitan** – 1924;
- **major** – ze starszeństwem z 19 marca 1939 roku i 1. lokatą w korpusie oficerów saperów^[4];
- **podpułkownik** – okres powojenny, awansowany przez władze emigracyjne^[1].

Ordery i odznaczenia

- **Krzyż Srebrny Orderu Virtuti Militari** (1922)
- **Krzyż Walecznych** (1921)
- **Srebrny Krzyż Zasługi**

Przypisy

---

1. Romuald Gelles: *Dom z białym orłem. Konsulat RP we Wrocławiu /1920 – 1939 /*. Wrocław: Wratislavia, 1992, s. 140–161.
2. *Lista starszeństwa 1922* ↓, s. 236.
3. Romuald Gelles: *Dom z białym orłem. Konsulat RP we Wrocławiu /1920 – 1939 /*. Wrocław: Wratislavia, 1992, s. 134.
4. *Rybka i Stepan 2006* ↓, s. 245.

Bibliografia

- *Lista starszeństwa oficerów zawodowych*. Warszawa: Ministerstwo Spraw Wojskowych, 1922.
- Ryszard Rybka, Kamil Stepan: *Rocznik Oficerski 1939. Stan na dzień 23 marca 1939*. Kraków: Fundacja CDCN, 2006.

Źródło: „https://pl.wikipedia.org/w/index.php?title=Bruno_Grajek&oldid=52003967”

Tę stronę ostatnio edytowano 16:37, 21 sty 2018. Tekst udostępniany na licencji Creative Commons: uznanie autorstwa, na tych samych warunkach (<http://creativecommons.org/licenses/by-sa/3.0/deed.pl>), z możliwością obowiązywania dodatkowych ograniczeń. Zobacz szczegółowe informacje o warunkach korzystania (http://wikimediafoundation.org/wiki/Warunki_korzystania).